herpy

FRØER

Budgett's Frog

Lepidobatrachus laevis

Lepidobatrachus laevis er en bred, flad vandfrø fra Gran Chaco i Sydamerika med en mund, der fylder næsten hele hovedet. Den ligger på lur i lavt vand med kun øjne og næsebor over overfladen og sluger alt, den kan overmande. Arten bliver 8-15 cm, skal bo alene og bider hårdt nok til at trække blod, så den er et dyr at se på, ikke at tage op.

Familie: Ceratophryidae Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**8-15 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**5-20 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Gravende og semi-akvatisk**
Biotop	**Savanne, tørskov og vådområde**
Hudgift	**Ingen kendt**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 30 × 40 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Temperatur, nat	**20-23 °C**
Luftfugtighed	**60-70 %**
Vand	**Akvaterrarie** dybde 5-23 cm
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudser i vand**
Æglægning	**I vand**
Kønsmoden	**12 mdr.**
Æg pr. lægning	**1.400**
Larvetid	**14 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Andre haletudser**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Ikke opført på CITES ifølge opslagstabellen, så der kræves ingen CITES-papirer. EU-bilaget er ikke aflæst for frøer og er derfor udeladt.

Om arten

Lepidobatrachus laevis er en kompakt, fladtrykt frø med et enormt hoved, der udgør op mod en tredjedel af kroppen, og en mund, der strækker sig langt ned langs siderne. Øjne og næsebor sidder højt oppe, så frøen kan ligge næsten helt under vand og stadig se og trække vejret. Benene er korte og buttede, bagfødderne har svømmehud, forfødderne ikke. Kroppen er grå til mørkt olivengrøn med uregelmæssige olivengrønne pletter, som bliver tydeligt rødbrune efter mørkets frembrud. Undersiden er lys og uden tegning. Unge dyr har ofte et grønt felt omkring øjnene og ned ad ryggen, som de fleste mister med alderen.

Voksne dyr bliver typisk 9-13 cm fra snude til kloak, og enkelte når 15 cm. Hunnerne er størst. Hannerne bliver mindre, nogle gange kun halvt så store, og har en løs, blågrå til mørk strube og brunstpuder på inderste finger i yngletiden. Arten blev beskrevet af John Samuel Budgett i 1899, og artsnavnet laevis betyder glat. Slægten rummer to andre arter, men *L. laevis* er langt den almindeligste i terrarier. Dyrene i handlen er i dag næsten altid opdrættede, ofte ved hjælp af hormoner.

Bidet er artens egentlige risiko. Overkæben har en række meget skarpe tænder, og midt i underkæben sidder to store, tandlignende fremspring. Frøen kaster sig efter alt, der bevæger sig, også fingre, og et bid gør ondt og trækker ofte blod. Bliver den truet på land, rejser den sig på strakte ben, puster sig op, spærrer munden op og udstøder et skingert skrig, og hjælper det ikke, springer den frem og bider. I vandet graver den sig i stedet ned i mudderet.

Giftig hud er ikke dokumenteret hos *L. laevis*, og hudgiften er derfor sat til ingen. Det er ikke det samme som et dokumenteret fravær, så vask altid hænder efter kontakt med dyret og vandet. Frøen bør ikke tages op, både for bidets skyld og fordi huden er meget følsom over for sæbe, creme og andre rester på hænderne.

Udbredelse og levested

Lepidobatrachus laevis er hjemmehørende i Gran Chaco, et forholdsvis tørt område i Sydamerika, der strækker sig fra det sydøstlige Bolivia ind i det vestlige Paraguay og mod syd i Argentina til provinsen Santa Fe. Arten er almindelig i Paraguay og Bolivia og sjældnere i Argentina.

> **Oprindelig udbredelse:** Argentina, Bolivia og Paraguay.

LEVESTED

Lepidobatrachus laevis lever i både det tørre og det fugtige Chaco: fladt land med tørskov, krat og græsland, som oversvømmes i regntiden og tørrer helt ud resten af året. Når regnen kommer, dukker frøerne op og samles i midlertidige vandhuller og kunstige damme, hvor de jager og yngler. Byttet er især andre frøer i de samme vandhuller samt store insekter og snegle ved vandkanten.

Når vandhullerne tørrer ud før den kolde, tørre vinter, graver frøen sig ned i mudderet med en hård knude under bagfoden. Dér omgiver den sig med flere lag tør, afstødt hud, en kokon, som begrænser vandtabet, og ligger i dvale, til den varme regn vender tilbage. Præcise tal for temperatur og luftfugtighed i naturen er ikke dokumenteret.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

Trods størrelsen kræver arten ikke et stort terrarie. Et voksent dyr klarer sig i et akvarium på omkring 60 × 30 × 40 cm, og en ung frø på 4-6 cm i omkring 30 × 25 × 25 cm. Højden betyder lidt, for *Lepidobatrachus laevis* klatrer ikke, men mere vand giver mere stabil vandkvalitet. Akvariet skal have et låg med net, for en forskrækket frø kan springe ud.

Det meste af bunden er vand, og der skal være en platform eller en skråning af store, glatte sten, så frøen kan gå helt op af vandet. Sten, drivtræ, lerpotter og plastrør giver skjul og terrasser i forskellige dybder, så frøen selv kan vælge, hvor dybt den vil hvile. Alt i akvariet skal være for stort til at blive slugt: selv en stor sten eller en akvariefigur kan ende i maven og kræve operation. Brug ikke grus, småsten eller groft sand. Uden bundlag er akvariet nemmest at holde rent, men meget fint, blødt sand kan bruges. Mudder og jord stopper filteret. Robuste planter som javabregne og svømmeplanter, som frøen kan ligge skjult under, passer godt, men frøen graver og roder, så kunstige planter er nemmere.

Hold dyrene hver for sig, og sæt aldrig levende fisk i samme vand, for de bliver spist.

TEMPERATUR

Om dagen holdes vand og luft på 24-28 °C og om natten på 20-23 °C. I koldt vand æder frøen dårligt og bliver lettere syg, så en termostatstyret akvarievarmer er nødvendig i de fleste stuer. Frøen kan skubbe varmeren løs, når den svømmer og graver, så vælg en model, der slår fra, hvis den kommer over vandlinjen.

Varme tåles dårligt. Over 30 °C kan hurtigt blive dødeligt, især hvis der mangler vand eller fugt. Brug et digitalt termometer i vandet og et i luften.

I naturen går arten i dvale i den kolde, tørre tid. Om dvale er nødvendig i fangenskab, er der ikke enighed om: dyr uden årlig dvale får muligvis oftere luftvejsproblemer, men dvalen er i sig selv en belastning og kun for dyr i topform. Se Parring for, hvordan en dvale gennemføres.

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden holdes på 60-70 %, og det klarer den store vandflade næsten af sig selv. Vigtigere er god ventilation, for stillestående, fugtig luft giver hurtigt bakterielle hudinfektioner. Mindst halvdelen af låget skal være net. Sprøjtning er normalt unødvendig.

VAND OG VANDKVALITET

Vandet er frøens hjem, og vandkvaliteten er det vigtigste i hele pasningen. Unge dyr skal have 5-8 cm vand, voksne 15-23 cm, eller omkring tre gange frøens kropshøjde. Arten svømmer godt, og op til 30 cm er intet problem for et voksent dyr, så længe der er hvilesteder, hvor den kan nå overfladen uden at svømme.

Brug altid postevand behandlet mod klor og chloramin. Padder optager stoffer gennem huden, så brug aldrig sæbe eller rengøringsmidler til akvariet, pynten eller hænderne. Frøen laver store mængder afføring, så et filter er nødvendigt, men det må kun give svag strøm: et luftdrevet svampefilter til unge dyr, et indvendigt eller udvendigt filter med udløbet spredt gennem et dyserør til voksne. Jo bedre filter, jo færre vandskift. Afføring kommer gerne et par dage efter fodring, og den skal suges op med det samme, efterfulgt af et delvist vandskift.

LYS OG UVB

UVB er ikke nødvendigt for *Lepidobatrachus laevis*. Lys er heller ikke strengt nødvendigt, men et almindeligt akvarierør på 12 timer om dagen giver en tydelig døgnrytme og holder planterne i live. Om natten skal der være mørkt, for frøen er mest aktiv om aftenen og natten og ligger ofte stille det meste af dagen.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Lepidobatrachus laevis er et rovdyr og æder alt, den kan overmande. Grundfoderet er regnorme, fårekyllinger, græshopper, kakerlakker og voksmøllarver, gerne afvekslet med afskallede snegle. Rejer, sardiner og andre fisk kan gives en gang imellem, men skal varmes igennem for at nedbryde enzymet thiaminase og køle af igen, før de gives. Græshopper og fårekyllinger kan klatre op på kork i vandet, mens melorme let drukner. En optøet, hårløs babymus kan gives hver anden uge eller sjældnere: musene er fede, og frøer, der får mange gnavere, bliver sløve og overvægtige. Vent med næste måltid, til frøen har haft afføring, hvilket kan tage 10-14 dage efter en stor mus.

Unge dyr fodres dagligt med så meget, de vil tage ad gangen. De vokser hurtigt og kan være udvoksede efter 6-12 måneder. Voksne får et godt måltid 2-3 gange om ugen. De virker altid sultne, så appetitten må ikke styre mængden: en sund voksen frø er længere, end den er bred. Drys foderet med kalk og et multivitamin med D3 ved hver anden fodring til unger og kun ved én fodring hver anden uge til voksne med varieret kost.

Fodr med en lang pincet, og giv aldrig foder fra hånden. Frøen kaster sig op af vandet efter byttet og rammer let fingrene.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Lepidobatrachus laevis er en enspænder, der ligger stille i timevis og derefter slår til. Den er mest aktiv om natten. Hannerne kalder med en høj, skræppende lyd fra en plads, hvor de kan stå med hovedet lige over vandet.

Hold dyrene hver for sig. Unger er meget kannibalske, og sættes flere sammen, ender der som regel kun én. Voksne af samme størrelse kan gå sammen, hvis de fodres godt, men risikoen er der altid.

Frøen er et dyr at se på, ikke et kæledyr. Håndtering skader den følsomme hud, og bidet er alvorligt. Skal den flyttes, så brug en kasse eller våde, pudderfri nitrilhandsker, støt hele kroppen, og hold fingrene væk fra munden. Det oprejste forsvar med skrig stresser dyret og må aldrig fremkaldes for sjov.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne bliver større end hannerne. Det sikreste kendetegn er hannens løse, mørke strube, der er blågrå til sort og farves tydeligere, når han kalder, samt brunstpuderne på inderste finger i yngletiden. Hunnens strube er grå til hvid. Kønnet ses lettest ved at sammenligne dyr på samme alder. Arten bliver kønsmoden efter omkring et år. Hunnen kan æde hannen, så et par skal holdes under nøje opsyn.

PARRING

Avl uden hormoner er vanskelig og uforudsigelig. Den følger artens naturlige rytme: en tør, kølig dvale efterfulgt af regn, mere foder og et regnkammer. Kun raske, velnærede dyr må gå i dvale.

Fodr kraftigt i 2-4 uger, og stop så fodringen i omkring to uger, så tarmen er helt tom. Sænk vandstanden over 2-3 uger til 2-5 cm, og læg fugtigt kokossubstrat, tørv eller spagnum i den ene ende. Fjern derefter resten af vandet, og fyld akvariet med let fugtigt, let sammenpresset substrat i 30 cm dybde. Sænk temperaturen gradvis fra 20-22 °C mod 15 °C, til alle dyrene har gravet sig ned, og sæt en tung, lav vandskål frem. Lad så substratet tørre langsomt, så frøerne danner kokon. Tjek dem jævnligt, for et dyr uden ordentlig kokon tørrer hurtigt ud. Dvalen varer fra nogle uger hos unge dyr til flere måneder hos ældre.

Væk dyrene ved at hæve temperaturen 3-4 grader hver 3.-4. dag og fugte substratet langsomt med lunkent vand, som regn, der siver ned. Kommer frøerne ikke selv op, graves de fri og sættes i 2-3 cm lunkent vand, hvor de sprøjtes jævnligt. De smider kokonen og tisser meget, så vandet skal skiftes ofte. Efter nogle dage tilbydes lidt levende foder, og akvariet fyldes gradvis op igen.

Bagefter kommer hannerne i yngletilstand: struben hænger løst, brunstpuderne vokser frem, og de kalder med hovedet over vandet. Hunnerne skal som regel forberedes længere. Til selve parringen sættes dyrene i et regnkammer, hvor æggene lægges i vandet.

ÆG OG HALETUDSER

Hunnen lægger op til 1.400 æg i én samlet klump i lavt, midlertidigt vand. Det mindste antal er ikke dokumenteret. Der er ingen yngelpleje, og forældrene bør tages op, når æggene er lagt.

Haletudserne er rovdyr fra første dag. De har næsten voksne kæber og en tarm, der ligner de voksnes, og de sluger byttet helt. I naturen æder de snegle, insekter, krebsdyr og andre haletudser, også af egen art. Der går hurtigt forskel på størrelserne, og de mindste bliver spist, så haletudserne skal holdes enkeltvis i små beholdere eller sorteres hyppigt og have rigeligt levende foder. En vellykket avl betyder hundredvis af kannibalske haletudser og unger og meget arbejde. Foder, vandtemperatur og vandskift til haletudserne i fangenskab er ikke dokumenteret nærmere.

Læs mere: Opdræt af haletudser

METAMORFOSE

Hvor mange dage æggene er om at klække, er ikke dokumenteret. Haletudserne udvikler sig meget hurtigt og er færdigforvandlede efter omkring to uger, før vandhullet tørrer ud. De nyforvandlede unger måler allerede 40-50 mm fra snude til kloak, og de æder det samme før og efter forvandlingen.

Når forbenene kommer, skal vandstanden sænkes, og der skal være nem adgang til land, fx en skrå sten eller et stykke flydende kork. Ungerne skal skilles ad med det samme.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger skal bo hver for sig i små beholdere med 5-8 cm vand, en platform at gå op på og skjul. Gruppeopdræt giver tab, også når ungerne ser lige store ud.

Ungerne fodres dagligt med så meget, de vil tage: små fårekyllinger, stykker af regnorm og kakerlakker, drysset med kalk og D3 ved hver anden fodring. De vokser meget hurtigt og kan være udvoksede efter 6-12 måneder. Flyt dem til større akvarier efterhånden, og brug aldrig grus i bunden.

Sundhed og typiske fejl

Lepidobatrachus laevis er robust, når vandkvaliteten er i orden. Typiske problemer:

- Hudinfektioner ved snavset vand og stillestående, fugtig luft. Tegnene er rød hud, sår og kraftig hudafstødning. Forebyg med filter, vandskift og god ventilation.
- Slugte fremmedlegemer. Grus, sten og pynt sluges let, når frøen slår til efter foder. Tegnene er manglende afføring og

sløvhed, og det kræver ofte dyrlæge.

- Overvægt og sløvhed ved for meget foder, især gnavere.
- Knoglesygdom hos unge dyr, når foderet ikke drysses med kalk og D3.
- Koldt vand, som gør frøen sløj og ædedårlig.
- Problemer under og efter dvale, hvis dyret ikke var i god form, ikke dannede en ordentlig kokon eller tørrede ud.

Søg en dyrlæge med forstand på padder, hvis frøen holder op med at æde uden at være i dvale, taber sig, får sår eller rød hud eller svulmer op. Padder er ofte langt nede, når de først ser syge ud.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.